

SETKÁNÍ NADANÝCH NA SZŠ A VOŠZ

Dne 6. 12. od 14 hodin se na SZŠ a VOŠZ v Plzni uskutečnilo již 3. setkání nadaných žáků. Celé setkání připravily a po celou dobu nás provázely paní PaedDr. Ivana Košanová a Mgr. Martina Lísková, za VOŠZ Mgr. Ivana Černá.

Hostem byla zástupkyně ředitelky školy paní PhDr. Radka Felzmannová a paní Ing. Eva Rojčková z Regionální rozvojové agentury Plzeňského kraje, která se zabývá podporou nadání především u středoškolských žáků.

Úvodem přednesli Jakub Stejskal a Eva Chovancová ze 4. ročníku oboru laboratorní asistent prezentaci s názvem „50 odstínů šunky“ s kterou na celostátní studentské konferenci Studentlab získali 1. místo. Na téže konferenci obsadily druhé místo žákyně Kristýna Hrdonková a Nella Krkošková ze stejné třídy s přednáškou na téma „Identifikace krevních stop luminiscenčními roztoky“, kterou jsme měli možnost v jejich podání rovněž vyslechnout.

Začátkem září se nadaní žáci zúčastnili stáže s názvem „Biomedicína a technika ve zdravotnictví, nové materiály a aktuální změny životního prostředí a vliv na lidskou populaci“. Jak vše probíhalo a co vše si ze společného setkání nadaní žáci odnesli, nám sdělily žákyně 2 ZDL Zuzana Vildmanová a Karolína Stinglová.

Dr. Turková a kolektiv SZÚ v Plzni pořádá pravidelně preventivní program Hrou proti AIDS na středních školách. Mezi stávajícími moderátory jsou Adéla Jílková, Johanka Voldřichová a Samuel Jenčík ze třídy 4A PS, kteří nám přiblížili celý peer program.

Závěr patřil studentce 2. ročníku oboru dětská sestra z VOŠZ Judi Ibrahimové. Poutavým způsobem nás provedla prezentací s názvem „Láska k tanci byl jistý krok k lásce“.

Svoji vítěznou prezentaci ze soutěže Studentlab představili Jakub Stejskal a Eva Chovancová

Kristýna Hrdonková a Nella Krkošková pojalý svoji práci Identifikace krevních stop netradičně – jako vyšetřování vraždy v laboratoři

Moderátorka celého odpoledne Mgr. Martina Lísková dala slovo též paní Ing. Evě Rojčkové z Regionální rozvojové agentury Plzeňského kraje

Hosté a publikum...

Zuzana Vildmanová a Karolína Stinglová se svými zážitky ze stáže pro nadané žáky

Text článku: Mgr. Martina Lísková, foto

Byl jednou jeden otec a ten měl tři dcery. První mu dala k Vánocím ponožky. Druhá (světe div se) ho obdarovala rovněž ponožkami. A ta třetí – jakbysmet. Byly z toho u rozpacích... „To není podstatné,“ pravil otec. „Důležité je, že jsme se o Vánocích sešli, že jsme spolu...“

Krásné Vánoce u kruhu těch, které máte rádi, Vám přeji

autorky Minialmanachu

VYDÁNÍ

7

PROSINEC 2023

STŘEDNÍ ZDRAVOTNICKÁ ŠKOLA
A VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA
ZDRAVOTNICKÁ PLZEŇ

Minialmanach

toto vydání

Krabice od bot	Str. 1
Zdravík dárcem	
Blázníš? No a?	Str. 2
Když napadne první sníh	
Počítačové školení pro učitele	
Kurz pro maséry	Str. 3
Setkání nadaných	Str. 4

Slovo úvodem

Že Vánoce jsou svátky klidu, míru a pohody může říct jen někdo, kdo je v životě neslavil (a hlavně nechystal). Když už jsem v největším stresu, že to či ono nestihnu, vzpomenu si na svoji kamarádku Alenku, co měla tři děti, kočku, psa a manžela pracovně značně vyčíženého. Jednou těsně po Vánocích mi vyprávěla své čerstvé zážitky:

„Tři dny před Štědrým dnem jsem pekla nové cukroví, neboť to, co jsem jako vzorná hospodyňka připravila s předstihem, někdo v obou! skryších našel a snědl. (Pachatel nebyl usvědčen). Děti překrmily kapra, takže ve vaně chudák pošel. Třináctého večer. Ráno jsme vyrazili do Sušice pro nového. Už jsi někdy na Štědrý den kupovala kapra? Ne? Tak to buď ráda. V kádích už byly jen poslední kusy s váhou od 8 kilo výš. Navíc vypadaly, že asi několikrát absolvovaly krevní transfúzi a KPR.

Pes, za veselého smíchu dětí, zničil záclony. Zamotal se do závěsu a strhl celou konzoli. V tu chvíli se u nás objevila babička (která bydlela v domku hned vedle). Jediným pohledem vyhodnotila situaci a pronesla: „Aspoň na Vánoce byste mohli mít uklizeno! A jak rychle přišla, tak rychle i zmizela.

Mezitím kočka rozbila vánoční ozdoby. Jak jí mám vysvětlit, že stromek, který jsem pro větší efekt dala na dvůr (jakože ho večer Ježíšek přinese i s dárky), není na její šplhání? Moje chyba. Tak holt letos na stromečku zůstalo pouze pár slaměných a dřevěných (nerozbitných) ozdob, kouličky jsme nahradili jablčky, ořechy a šiškami. Děti ječely radostí – tento alternativní stromek se prý moc povedl. Aby toho nebylo málo, večer si kočka připálila kožich o svičky, když útočila na zapálený adventní věnec (no a pak že boží mlýny nemelou!). Klidné Vánoce to skutečně nebyly, zato veselé až moc!“

Tak takové Vánoce Vám nepřeji.

Slávka Michálková

Krabice od bot

7. 11. 2023 se na naší škole opět rozjela charitativní sbírka Krabice od bot pod záštitou Diakonie. Tato předvánoční akce měla za cíl potěšit děti z chudších rodin, nízkoprahových zařízení a azylových domů. V České republice se jednalo již o třináctý ročník. Žáci a studenti se na základě pokynů třídního učitele nebo vedoucího studijní skupiny ve třídách domluvili na tom, komu krabice od bot chtějí darovat. Poté shromáždili věci příslušející do kategorie vybraného obdarovaného (holky, kluci, maminky a tatínkové i rodiny) a krabice zabalili do vánočního papíru, označili štítkem a donesli do knihovny, kde se krabice shromažďovaly. I když třída nesehnala prázdnou krabici, byla k dispozici úžasná paní Šimicová, která vše pečlivě zabalila, oštitkovala a ještě všelijak vylepšila – patří jí velký dík. Některé třídy nebo zaměstnanci využili možnost Krabice od bot online, kdy přispěli finančně a Diakonie potom tento finanční dar promění na třeba návštěvu cukrárny, hezké knížky, letní tábory a spoustu další radosti.

Protože termín konečného odevzdání do sběrného místa byl 5. 12. 2023, tato akce se ukončila v pátek 1. 12. Všechny krabice potom v pondělí 4. 12. 2023 naložil pan Špalek ve spolupráci s paní Šimicovou, Ing. Michálkovou a žáky 1A PS a odvezl do sběrného místa na Boleveckou náves (13 balíčků), Resslovu ulici (32 balíčků) a 2 balíky odnesla Mgr. Nováková do Husovy ulice.

Výsledkem akce 47 balíčků různých velikostí všem, kteří se této akce zúčastnili, patří velké poděkování.

Doufáme, že darované věci udělají radost nejen dětem a všichni budou mít díky našim dobrovolníkům krásné Vánoce.

Ing. Kateřina Sosnová, foto Ing. Jaroslava Michálková

Když 30. listopadu přinesly za třídu 1B ZL dárek Klárka Štěpánová a Martina Voborská, balíčků ještě moc nebylo...

Krabic postupně přibývalo – tolik jich bylo v pátek 1. 12.

Do sbírky přispěla rovněž paní ředitelka

Minialmanach Vydání 7 Prosinec 2023

SZŠ a VOŠZ Plzeň
Karlovarská 99
323 00 Plzeň

www.zdravka-plzen.cz
zdravka@zdravka-plzen.cz

Redakce:

Mgr. Ladislava Mutinská
Ing. Jaroslava Michálková

mutinska@zdravka-plzen.cz
michalkova@zdravka-plzen.cz

378 015 121

Blázníš? No a?

Organizace Ledovec se zabývá pomocí lidem s duševním onemocněním a jejich zapojení do společnosti. Před vánočními prázdninami nás tři pracovníce z této organizace přišly seznámit s dvěma velmi aktuálními tématy: psychohygiéna, a duševní onemocnění a jejich prevence.

Připravily si pro nás různé hry, abychom se blíže seznámili s tématem. Vždy nám vysvětlili význam jednotlivých aktivit.

Hráli jsme například hru „Místo si vymění ti, kteří ...“. Naším úkolem bylo říci něco o sobě. Naši spolužáci, kteří s námi měli toto společné, se zvedli ze židle a šli si sednout na jinou. Ten, na něhož místo nevyšlo, pokračoval ve hře jako „moderátor“ – řekl něco o sobě... Ukazovali jsme si různé problémy z různých úhlů pohledů. Rozdělili jsme se do skupin a řešili jednotlivé situace. Bylo zajímavé sledovat, jak každý z nás vidí tentýž problém jinak a má na něj odlišný názor.

Nakonec jsme se dozvěděli o krizových linkách, na které můžeme zavolat vždy, když budeme v nesnázích. Existují rovněž aplikace, které mohou pomoci. Jedna z přednášejících nás seznámila se svým životním příběhem, který dopadl dobře právě díky této pomoci. Velmi nás tím překvapila – nikdy na člověku nepoznáte, čím si prošel. Přednáška byla poučná. Nečekali jsme, že bude tak dlouhá a tak bezprostřední.

Klára Šebestová a Leona Houšková, žákyně ...

Foto: Mgr. Ladislava Mutinská

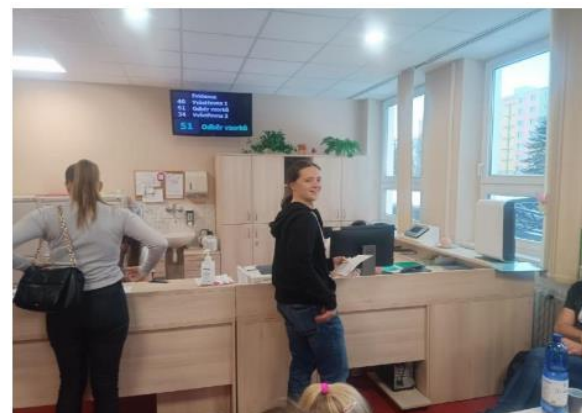
Zdravík dárcem

Hromadné darování krve: Záchrana životů je náš společný cíl

V listopadu se na naší škole opět zopakovala velmi záslužná akce „Zdravík dárcem krve“. V letošním roce se přihlásili tři desítky prvodárců, žáků Střední zdravotnické školy napříč všemi obory.

Hromadné darování krve je iniciativou, která pomáhá zachraňovat životy a zajišťuje dostatečné zásoby krve pro nemocnice a klinická zařízení.

Na naší škole se tato akce koná pravidelně a je naší snahou oslovit prvodárce, aby se stali pravidelnými dárci krve. Podmínky pro darování krve jsou jasně stanoveny, a proto jsme opět oslovili žáky 4. ročníků, kteří jsou již plnoletí. Ne každý žák mohl krev darovat, neboť tomu zabránily zdravotní komplikace, ale většina z řady přihlášených se dárcem stala. I přes počáteční drobné obavy byli nakonec všichni spokojeni a pyšní, že vykonali záslužnou činnost, a možná někomu jejich krev zachrání život.

Za realizační tým

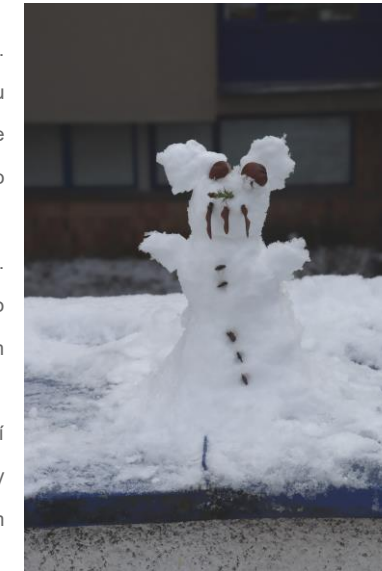
Mgr. Markéta Lišková a Mgr. Eliška Zemanová

Když napadne první sníh...

První sníh přichází jako něžná pokrývka, která proměňuje svět kolem nás. Křehké vločky tančí ve vzduchu jako malé dary z nebes, a poté se s láskyplnou lehkostí usazují na krajinu, přikrývajíce ji dočasně bílou peřinou. Ticho, které se sněhem nese, přináší klid a mír, jako by celý svět zadržel dech v očekávání této kouzelné proměny.

Stromy se stávají křehkými sochami, zdobenými nádhernými krystalky ledu. Když se slunce odrazí v mrazivých krůpějích, celá krajina se leskne jako diamant. Pod nohama křupe sníh a každý krok je doprovázen tím příjemným zvukem, který umí vytvořit jen nově napadaný sníh.

První sníh přináší radost všem lidem, kteří si uvědomují krásu přírody v její jedinečné podobě. Děti se radostně hrnou ven, aby stavěly sněhuláky a házely po sobě sněhové koule. Celá atmosféra je naplněna radostí a očekáváním vánočního času.

K prvnímu sněhu patří sněhuláci i pořádná koulovačka – na snímku žáci 1B ZL Martina Voborská, Karel Jašek, Aneta Žáčková a Adriana Zoulová

Text a foto: Ing. Jaroslava Michálková

Počítačové školení pro učitele

Na přelomu listopadu a prosince byla uskutečněna přednáška pro učitele v rámci projektu Šablony III.

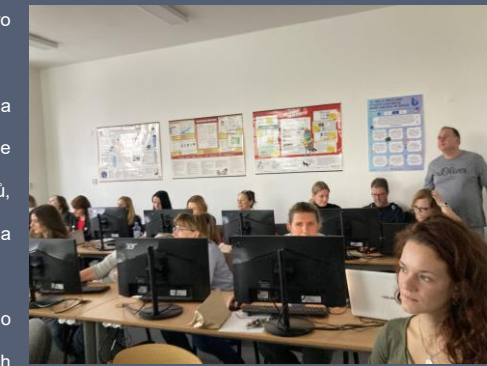
Jednalo se o velmi aktuální a zajímavá témata – první část byla věnována programu MS Office 365, zejména novinkám v Teams, dále možnostem ukládání a sdílení souborů na OneDrive a tvorbě dotazníků, písemek a testů ve Forms. Druhá – ještě zajímavější část – se zabývala umělou inteligencí (AI).

První odpoledne bylo společné pro všechny účastníky – jednalo se o klasičku přednášku v posluchárně 219. Další dny probíhal v menších skupinách v učebně IKT praktický nácvik, samozřejmě s výkladem a mnoha zajímavostmi na dané téma.

Přednášejícím byl pan Ing. Karel Klatovský z firmy Microsoft. Bylo znát, že je bývalým pedagogem, neboť přednáška v jeho podání byla poutavá i pro ty, kteří s počítačem raději moc „nekamarádi“.

Z mého pohledu byla přednáška velmi přínosná, zejména její praktická část. Uvítám další podobné školení s panem Ing. Klatovským – takových není nikdy dost!

Text: Ing. Jaroslava Michálková. Foto: Mgr. Zuzana Fenclová

NAŠE ZDRÁVKA

Kurz terapie trigger pointů pro maséry

Dne 23. 11. 2023 proběhl kurz terapie trigger pointů (neboli spouštěových bodů) pro třídu 3 MSR. Školiteli byli paní Mgr. Šúrová a pan Šilhan.

Žáci se dozvěděli velké množství zajímavých informací a naučili mnoho nových technik. Tyto zkušenosti mohou využít například při souvislé praxi, která je tento rok čeká.

Žáci byli z kurzu velice nadšeni, a těší se na další možnosti, kdy mohou získat nové znalosti a dovednosti.

Článek napsali

Jan Bělík, Matyáš Bílý, Daniel Knoth a David Lang, žáci třídy 3 MSR

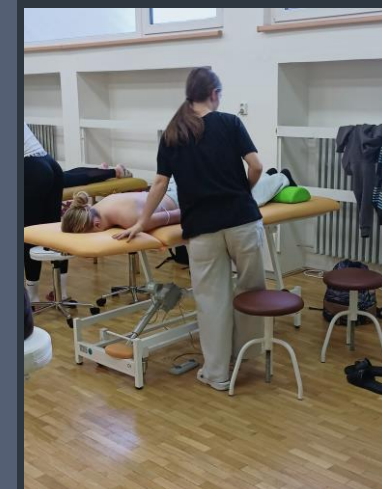
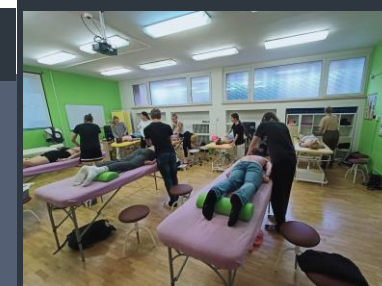

Foto: Mgr. Zuzana Fenclová, Mgr. Helena Cvrčková

Mimialmanach - pokračování

Co na to básníci?

Básně o Vánocích nejsou vůbec časté téma v české poezii. Tedy pomineme-li vánoční básničky pro děti, které se recitují na besídkách anebo slouží jako odpustky při návštěvě Mikuláše a čerta. Velcí básníci jakoby se Vánoc ostýchali. Není totiž vůbec snadné napsat báseň tak, aby nesla vánoční něhu a přitom aby z ní nevykukovala nějaká falešná póza a přílišná sváteční dekorace.

O Vánocích se zkrátka nebásní tolik jako třeba o ženě, ale moji oblíbení básníci to umí, a v jejich díle najdeme tu a tam opravdu nádhernou báseň. Stejně jako ty reálné, tak i básnické Vánoce jsou plné vzpomínek na dětství, kdy bylo jejich kouzlo největší... A na kráse jim neubírá (spíš naopak) ani jazyková patina.

Příjemné čtení Vám přeje

Slávka Michálková

Prosinec

*Po sněhu půjdu čistém, bílém,
hru v srdci zvonkovou.*

Vánoční země je mým cílem.

*Až hvězdy vyplovou,
tu budu blízko již. A budu ještě blíž,
až noční půjdu tmou.*

*Tu ztichnu tak, jak housle spící,
a malý, náhle, dětinný,
a v ruku žmole beranici,
včarován v ticho mýtiny,
tu budu blízko již. A budu ještě blíž,
svých slz až přeju bystřiny.*

*Mír ovane mne, jak by z chlěva,
v němž vůl a oslík klímají,
světélka stříknou zprava, leva,
noc modrá vzlykne šalmají,
tu budu blízko již. Ach, jsem tak blízko již,
snad pastýří mne poznají*

Fráňa Šrámek: Splav (1916)

(Pokračování na další straně)

čtete ještě

Návštěva z krajského úřadu

Str. 5

Kam po maturitě?

Výtvarně-ekologická soutěž

Předvánoční výuka

Str. 6

Návštěva z krajského úřadu

Dne 12. 12. 2023 u nás proběhla návštěva představitelů Krajského úřadu Plzeňského kraje. Přivítali jsme paní JUDR. Jaroslavu Havlíčkovou, vedoucí odboru ŠMS, pana Jaroslava Sokola, vedoucího odd. organizace školství, pana Ing. Vladimíra Kroce, náměstka hejtmána pro OŠMS a paní Janu Vildovou, asistentku náměstka.

Ukázali jsme jim nové učebny vybudované v rámci IROP. Hosté se seznámili s jejich vybavením. V učebně 323 jim naše odborné učitelky předvedly nové simulační modely, následně Mgr. Háse představil nově vybavené učebny výpočetní techniky 404 a 344.

Jindřiška Hrabáková, asistentka ředitelky školy

Foto: Ing. Jaroslava Michálková

Kam po maturitě?

Dne 13.12. proběhla zajímavá prezentace oboru Zdravotnické záchranářství, realizované Univerzitou obrany. Jednalo se o nabídku studia po maturitě.

Na prezentaci se dostavili žáci 3. ročníků SZŠ, informace o možnostech studia jim předali pracovníci Rekrutačního centra v Plzni praporčík David Linhart a nadrotmistr Štefan Valigurský.

Text: Mgr. Dagmar Nováková, foto: Ing. Jaroslava Michálková

Výtvarně-ekologická soutěž

I v letošním školním roce se žáci 1. a 2. ročníků zúčastnili v rámci předmětu Biologie a Somatologie výtvarně-ekologické soutěže. Jejich úkolem bylo tentokrát výtvarně zpracovat téma našich chráněných krajinných oblastí. Vyhodnocení soutěže proběhlo 15. 12. ve sborovně školy.

Této úlohy se nejlépe zhostilo trio zákyň ze 2 LAA – Tereza Stará, Kristýna Drapáková a Julie Hodková. Druhé místo obsadila Katka Březinová ze 2 ZDL a pomyslný bronz si odnesl tým z 1B ZL ve složení Lukáš Novák, Denisa Dvořáková a Karina Sidlyarchuk.

Za svoji práci byly oceněny sladkou odměnou – dortem se symbolickým čtyřlístkem (prý byl vynikající, sdělila mi Denisa Dvořáková).

Text a foto: Ing. Jaroslava Michálková

◀ Jsme první – můžeme si vybrat: ten čokoládový bude nejlepší!

▶ Vítězům soutěže poblahopřál i zástupce ředitelky RNDr. Milán Štěpánek

◀ Katka Březinová představila svůj plakát CHKO Třeboňsko, které je krajem jejího srdce

▶ Nakonec společné foto u vánočního stromčku

Předvánoční výuka

Že před Vánoci se nikomu do studia moc nechce, je nabití. Vánoční přípravy vrcholí a tudíž myšlenky žáků se toulají úplně jinde, než by měly.

Žáci 1 LAA si zpestřili výuku cvičení z chemie skutečně vánočně - vytvořili jsme vánoční stromeček, sněžitka a nakreslili obrázky s vánoční tematikou. Vánoční atmosféra v laboratoři byla jedinečná!

Mgr. Jaroslava Opatrná

Zpěv noci vánoční

*Střech bílý sníh se stkvěl,
pak zhas a tmy se zalek.
Zpěv v duši uslyšel
jsi blížiti se z dálek.
Zpěv halleluja stín
prošlehnul jasnou září.
Zří s okna do hlubin,
a zdá se samotáři:*

*Hvězd jasných na domy
se navěšují světla,
v mlh bílé průlomy
a v okna mrazem zkvětlá.
A teď, teď andělé
se na bílé snášejí střechy,
zář nebes na čele,
zpěv zpívají míru a těchy.*

Antonín Sova: *Ještě jednou se vrátíme (1912)*

Štědrovečerní obrázek

*Dnes štědrý večer mrazivý a tmavý,
do oken vítr bije divoce,
manželé mladí, stále usměvaví
jak šťastné děti tulí k sobě hlavy
a slaví spolu první Vánoce.*

*Mráz na sklu oken divné květy kreslí,
jak chtěl by vyzdobiti blaha kout...
Proč v jizbě teď dvě hlavy v dumách klesly
a do dvou duší jaké sny se snesly,
ó dobře mohl bych já uhodnout!*

*Teď jistě blažení ti samotáři,
tak náhle zamyšlení hluboce,
sní o jakési drobné, dětské tváři,
o lesním stromku, hračkách, světél záři –
tři pospolu jak slaví Vánoce.*

Emanuel Čenkov: *Z mého alba (1889)*

Vánoce

*Do města jednou vždy v roce
zelený přichází les,
pryskyřic vůně, dech strání
do ulic jeho by vnes.*

*Pohádku v mladičká srdce,
v zestárlá tichoučký stesk,
jak, že to bylo, když stromek
vánoční třeptal se, lesk.*

*Do města jednou vždy v roce
zelený přichází les –
Pohádko mladých let dávno,
pohádko domova kdes*

Karel Babánek: *Večerní zvony (1929)*

Vánoční medové pečení

Med a staročeské Vánoce patřily vždy k sobě. Ještě v nedávné době se v Čechách bez medu a včel Vánoce prostě neobešly. Od voskových svící přes křupavé cukroví, zdobené medové perníčky až po lahodné nápoje například v podobě horké medoviny. Je krásné české Vánoce zachovávat, i když konkurence ze zahraničních kultur je velmi silná a naše tradiční české vánoční zvyky zhoubně vytlačuje a ničí. Kdyby vám došla inspirace na vánoční pečení nebo si chcete pochutnat na něčem novém, zkuste med. Vězte, že medové cukroví nejsou jen perníčky. Možností je nepřeberně, například:

Křehké medové rohlíčky

Ingrediencie:
100 g medu, 150 g tuku, 60 g jader ořechů, 250 g mouky hladké, tuk na plech, cukr na posypání
Postup:
Změkklý tuk utřeme s medem do pěny. Smícháme s nastrouhanými ořechy a přidáme prosátou mouku. Vypracujeme těsto, které tence rozválíme a formičkou vykrajujeme rohlíčky. Přeneseme je na tukem potřený plech a pečeme ve středně vyhřáté troubě (rohlíčky nesmí zružovět). Ještě horké je posypeme cukrem, necháme vychladnout a podáváme.

Vánoční medové hvězdičky

Ingrediencie:
8 lžic hladké mouky, 125 g másla (nebo Hera), 6 lžic cukru (hnědý), 1 vejce, 6 lžic mletých ořechů, 5 lžic medu, 1 lžička perníkového koření, špetka soli, 1 čokoláda na vaření, na ozdobu loupané mandle
Postup:
Mouku promícháme s hnědým cukrem, mletými ořechy, špetkou soli a kořením do perníku. Do směsi vmícháme nastrouhaný tuk, vejce a med a vše zpracujeme v hladké těsto, které zabalíme do potravinové fólie a necháme do příštího dne uležet v ledničce. Potom těsto rozválíme na lehce pomoučeném vále na plát silný asi 3 mm, vykrojíme hvězdičky a pečeme je asi 15 minut v troubě vyhřáté na 180 °C. Cukroví necháme vychladnout, do středu každé hvězdičky dáme trochu rozpuštěné čokolády a přilepíme oloupanou mandli. Necháme chvíli ležet, aby čokoláda opět ztuhla.

Medové trubičky

Ingrediencie:
130 g hladké mouky, 50 g másla, 50 g cukru moučky, 50 g medu, lžice mléka, lžice rumu 1 žloutek
Postup:
Z uvedených surovin vypracujeme těsto, které necháme v chladu odpočinout. Potom těsto na pomoučeném válu rozválíme na velmi tenký plát a kulatou formičkou o průměru asi 5 cm vykrajujeme kolečka, která natočíme na úzké trubičkové formičky. Klademe je na vymazaný plech a pečeme při 175°C. Upečené trubičky sundáme z formiček a okraje namáčíme v čokoládové polevě a mletých oříšcích. Naplníme máslovým krémem pomocí cukrářského sáčku s ozdobnou špičkou.

Ořechovo-medové čtverečky

Ingrediencie:
TĚSTO: 400 g hladké mouky, 120 g cukru moučka, 250 g Hery, 2 vejce, 1 špetka soli
OŘECHOVÁ SMĚS: 120 g Hery, 4 lžice medu 100 g cukru moučka, 200 g mletých ořechů
DÁLE: marmeláda (nejlépe kyselejší), čokoláda na ozdobu
Postup:
Z uvedených surovin vypracujeme těsto a dáme ho na hodinu odpočinout do chladu. Rozválíme na plech vyložený pečicím papírem, propícháme vidličkou a potřeme marmeládou, kterou jsme rozehřáli v mikrovlnce, aby se lépe roztírala. Ořechovou směs připravíme tak, že rozpustíme Heru, přidáme med, cukr a ořechy. Ořechovou směs musíme dát na plech rozehřátou, aby se dobře roztírala. Proto ji připravíme, až bude vše ostatní na plechu. Na těsto s marmeládou nanese ořechovou směs. Pečeme na 150-160 °C a upečení poznáme podle toho, že těsto se odlepí od pečicího papíru. Necháme vystydnout a pak krájíme na kostky a ty máčíme v čokoládě.

Medové kokosky

Ingrediencie:
4 bílky, 200 g cukru moučky, 100 g medu, 100 g kokosové moučky, 50 g strouhanky, 50 g mléčné čokoládové polevy
Bílky za postupného přispívání cukru a přidávání medu vyšleháme ve vodní lázni dotuha. Sníh odstavíme a zapracujeme do něj kokos se strouhankou.
Postup:
Cukrářský trubičku naplníme sáček s hladkou bílkovou hmotou. Na plech vyložený pečicím papírem nastříkáme malé pusinky. Sušíme je v troubě vyhřáté na 130 °C asi 50 minut. Kokosky necháme vychladnout a pak je odtrhneme od papíru. Čokoládovou polevu rozpustíme na horké vodní lázni, dáme ji do papírového kornoutku, odstříhneme malý růžek a kokosky přestříkáme.

Medová kolečka

Ingrediencie:
TĚSTO: 350 g hladké mouky, 140 g cukru (moučkový), 80 g másla, 80 g medu, 2 vejce, 1 lžička jedlé sody, čokoládová poleva na ozdobení
KRÉM: 400 ml mléka, 90 g polohrubé mouky, 100 g másla, 60 g cukru krupice, 1 balíček vanilkového cukru
Postup:
Změkklé máslo, cukr, med, vejce a sodu rozmícháme v hrnci. Krátce povaříme za stálého míchání a směs necháme vychladnout. Jakmile směs vychladne, zapracujeme mouku a vytvoříme tak těsto, které dáme odležet do lednice. Z těsta vyválíme tenký plát, z kterého vykrajujeme kolečka a pokládáme je na plech vyložený pečicím papírem. Pečeme ve vyhřáté troubě na 180 stupňů cca 7 minut. Po upečení necháme kolečka vychladnout. Na krém rozmícháme v mléce oba cukry i mouku a uvaříme hustou kaši. Do horké kaše dáme máslo a mícháme, dokud se nerozpustí. Krém necháme zcela vychladnout a pak vyšleháme. Kolečka slepíme krémem a dáme zatuhnout. Nakonec ozdobíme čokoládovou polevou.

Medové kuličky

Ingrediencie:
300 g perníku na strouhání, 3 lžice tekutého medu, 1 Salko (slazené mléko v plechovce, může být i karamelové), 200 g másla, 70 g vlažských ořechů, na obalení mleté vlašské ořechy a strouhaný kokos
Postup:
Zavřenou konzervu Salka vložíme do hrnce s vodou, kde ji necháme pomalu vařit asi 2,5 hodiny. Jakmile nám konzerva vychladne na pokojovou teplotu, otevřeme ji a obsah přendáme do mísy. Přidáme zbylé suroviny a vypracujeme nelepící se hmotu. Z hmoty poté tvoříme kuličky, které obalujeme v ořechách či kokosu. Necháme 2-3 dny odležet.

Medové košíčky

Ingrediencie:
2 hrnky hladké mouky, 1 hrnek bílého jogurtu, 1/2 hrnku másla, 1/2 hrnku medu, prášek do pečiva
Postup:
V míse smícháme máslo společně s medem. Přidáme vejce, jogurt a mouku s práškem do pečiva. Vše smícháme na jemné těsto. Poté vždy přiměřeně množství těsta vlijeme do košíčků a pečeme ve vyhřáté troubě asi 20 min. Dle chuti ozdobíme krémem.

Starými kuchařkami listovala a dobrou chuť vám přeje
Slávka Michálková

VÁNOČNÍ PŘÍLOHA

PF
2024

Vánoce pro kočku (pohádka)

Beáta byla nádherná kočka. Kožíšek jako padlý sníh, pružné tělo, smaragdově zelené oči a růžový čumáček... Věděla o své výjimečné kráse, pečovala o sebe – nikdy nevyšla bez nabroušených drápků, naleštěných vousků a pečlivě vyhlazené srsti. Podle vzhledu soudila i ostatní – k obyčejným číčkám, ať již flekatým, proužkovaným nebo černým – se chovala s patřičným odstupem, a proto není divu, že neměla žádné přátele. S tou nafoukanou micinou nechtěl nikdo nic mít. Beátě to vlastně příliš nevadilo, vystačila si sama se sebou. Každý den se na svůj úžasný obraz chodila dívat do studánky a věděla, že se nachází v té nejlepší společnosti.

Až jednou... Při lovu si poranila tlapku. Rána se jí zanítila. Nejen že nemohla došlápnout, ale dokonce dostala i horečku. Stěžel se došourala ke studánce, aby se napila. Avšak voda byla příliš hluboko, tudíž na ni s bolavou nožkou nedosáhla. Lehla si vyčerpaná do trávy ke studánce, stočila se do klubíčka a čekala, až umře.

Slunce už dávno zapadlo, když se nad studánkou objevila zvláštní záře, která Beátu probrala z mrátek. Před ní stál podivný skoro průsvitný tvor podobný člověku s křídly. Beáta ani neměla sílu se polekat, takže ji neznámý oslovil jako první:

„Jsem anděl a říkají mi Jan. Přišel jsem ti pomoci, ale budu od tebe něco potřebovat, až se uzdravíš.“

„Já se uzdravím?“ zaradovala se Beáta. „Když mi, Jane, pomůžeš, pomohu i já tobě, to je samozřejmé.“ odpověděla slabým hláskem kočka, a sama sobě se podivila – něco takového vyřkla poprvé v životě.

Jan jí na pacičku přiložil hojivé byliny, obvázal měkkým proužkem látky, z dalších bylinek udělal léčivý čaj, a skutečně – za několik dní byla Beáta úplně v pořádku.

„Tak, Beáto, a teď přijde tvoje práce. Za krátký čas se podle proroců má v tomto chlévě,“ ukazoval Jan na nedaleký dřevěný přístřešek, „narodit Ježíšek. Je to budoucí král země i nebe. A protože přijde zima, budeš mu svým kožíškem zahřívát nožičky, aby nám nenastýdl.“

Beáta souhlasila a byla velmi hrdá, že pro tento důležitý úkol vybral Jan právě ji.

Jak Jan předpověděl, tak se stalo.

Beáta ležela v jeslích u Ježíškových nožiček a spolu s oslíkem a volkem ho zahřívala. Občas ho tlapkou jemně pohladila. Protože měla strach, aby ho nepoškrábala, zkusila schovat drápky. A ejhle, ono to šlo!

Když se otepilo, Marie a Josef s Ježíškem putovali dále. Opět se objevil Jan a všem zvířatům za jejich služby děkoval.

„Za to, co jste pro Ježíška udělali, budete navždy ve všech betlémech, které lidé budou na počest jeho narození vyřezávat, modelovat nebo malovat. Oslík, volk i ovečky kývali souhlasně hlavami, ale Beáta nebyla spokojená.

„To ne, já v betlému být nechci. Tys mě, Jane, zachránil, a já ti tvou pomoc vrátila. Za to nemohu přijmout takovou poctu.“

„Ale Beáto, ty si za svou práci zasloužíš odměnu,“ oponoval anděl.

„Když odměnu... mohlo by to být něco jiného? Já bych si tak moc přála, aby mi zůstaly ty zatahovací drápky!“

„Dobře, ať je po tvém,“ usmál se Jan.

A od té doby mají všechny kočky zatahovací drápky. V betlému najdete anděla Jana a všechna zvířátka, jen kočka tam nejspíš nebude. A jestli náhodou ano, bude schoulená někde vzadu v koutku, takže ji většinou přehlédnete.

Slávka Michálková

Advent ve škole

Před první adventní nedělí se v 1. patře školy opět objevil vánoční stromeček. Ježíška zastoupili naši školníci, pánové Špalek a Pata, kteří pro radost všech stromeček přinesli po jeho dlouhém jarně-letně-podzimním nicnedělání ze skladu.

Zdobení se tentokrát ujal žáci ze třídy 2 MSR, Klaudie Schafferová, Sabina Heroldová a Michal Rosenberg. S přírodními slaměnými ozdobami vypadá stromeček nádherně, co říkáte?

Adventní náladu do sborovny přinesly větvíčky ozdobené papírovými andílky a dřevěnými figurkami.

Díky této milé výzdobě můžeme advent užívat plnými doušky i ve škole, a pomalu se těšit na krásné vánoční prázdniny.

Text a foto:
Slávka Michálková

Svatý Mikuláš versus Santa Claus

V úterý 5. prosince se opět na ulicích vyrojili Mikulášové se svými průvodci – Mikuláš v bílém rouchu a mitře, s dlouhými vousy a velkou berlou, doprovázen hodným andělem a zlým čertem.

Mikulášská nadílka se odvozuje od toho, jak byly děti v uplynulém roce hodné. Dítě obvykle přednese trojici básničku nebo zazpívá písničku. Mikuláš se poté dítěte ptá, jestli bylo hodné, a nahlíží do své knihy, zda mluví pravdu.

Pokud dítě zlobilo, dostane v nadílce jako varování bramboru nebo uhlí. Pokud bylo hodné, je obdarováno ovocem, sladkostmi a různými pamlsky.

Anděl má za úkol chválit hodné děti, čert naopak vyhrožuje těm zlobivým, že si je odnese s sebou do pekla mezi další hříšníky. Anděl se pak často zlobivých dětí zastává a společně s nimi čertovi slibuje, že v dalším roce budou hodnější.

V Holandsku, Belgii, Arubě, Surinamu a na Holandských Antilách mají hodně podobnou verzi sv. Mikuláše, jemuž říkají Sinterklaas. Je zobrazován jako starší, seriózní a imponující muž s bílými vlasy a dlouhým plnovousem.

Když se na to podíváme z pohledu historického, musíme zabrousit nejprve do let 280–342, kdy žil sv. Nicholas, biskup v Myrně, která se nachází v nynějším Turecku. Traduje se, že sv. Mikuláš byl štedrý k dětem a s chudým námořníkem se v zimě rozdělil o svůj plášť. Křesťané jej tedy učinili patronem chudých dětí a námořníků, kdy se na památku tohoto patrona dětem dávaly drobné dárky nebo jídlo.

Sinterklaas je severskou odvozeninou sv. Mikuláše, který v sobě skloubil tohoto křesťanského svátce, ale také hrdinu a jednoho z hlavních bohů severských bájí – Odina.

Od Odina si Sinterklaas vypůjčil ježdění na koni po nebi, dlouhý vous, pomocníky, a také boty a ponožky zavěšené u krhu (původně s potravou pro létajícího koně, kdy děti výměnou dostávaly cukrovinky nebo drobné dárky). A podle sv. Mikuláše nosí červený plášť, červenou biskupskou mitru a biskupskou zakroucenou hůl a rovněž knihu, kde měl mít zapsaná jména všech dětí s jejich dobrými i špatnými skutky.

Sinterklaas bydlí „někde na severu“, ovšem v půli listopadu přijíždí vždy na lodi ze Španělska (asi ze zasloužené dovolené) a teprve 5. prosince dětem do punčoch naděluje.

V 18. století si holandská přistěhovalci do USA přivezli i řadu holandských legend a pověstí, včetně Sinterklaase. Ty zachytil Washington Irving ve svých povídkách. Chybou přepisu při výslovnosti se ze Sinterklaase stal Santa Claus.

Díky reklamě došlo k posunu ve vnímání této postavy. Nejprve se přesunula jeho návštěva z Mikuláše na Vánoce, a byl ztotožněn s postavou Otce Vánoc (neboli Ducha Vánoc), známým v anglosaských zemích (nebo z Vánoční koledy Charlese Dickense). Otec Vánoc je symbolem představujícím dobrého ducha.

Ve svých kořenech vychází rovněž z Odina, v anglosaských zemích známého jako Woden.

Jeho podoba je odvozena opět z kombinace Odina a sv. Mikuláše, ale vždy šlo o hubeného, vytáhlého chlapíka.

V roce 1863 americký karikaturista Thomas Nast nakreslil pro Harper's Weekly skřítku se soby, který sedí na saních a rozdává vojákům dárky. Tato karikatura je považována za první americké zpodobení Santy Clause, jak jej známe dnes, s tím, že sám Nast ji v roce 1881 ještě vylepšil.

Pro vzkvétající americký průmysl se prostě hodil na Vánoce jako symbol ne vyzáblý a asketický biskup, severský bůh nebo nějaký skřítek, ale spíše onen pohodový a vysmátý děduka, který si užívá.

A tak postupně přibýlo na kresbách spokojené břicho, fajfčíčka, široký opasek s velkou sponou (když jste bohatí, máte na podobné opasky), z mitry se stala kapuce... a tak Santa Claus zahájil své reklamní tažení.

Nejznámější je asi to z roku 1915 na nápoje White Rock (zde se můžete sami podívat!), odkud převzala (až v roce 1931) tento koncept Coca Cola. Není tedy pravda, že by Coca Cola Sant Clause vymyslela – jen převzala v té době v USA již standardizovaný hybrid.

Na každý pád je Santa Claus uměle vytvořenou postavou. Červená a bílá barva pocházejí od sv. Mikuláše, kde červená je znakem úřadu a současně liturgického období a bílá představuje kolárek, znamení svatosti. Vousy jsou převzaty od Odina (ale sv. Mikuláš z Myrny je měl nejspíše také), sobi jsou předělavkou Odinových koní (když je ta postavka ze severu, řekli si reklamní textaři, měl by přece létat na něčem severtějším, než je kůň), kápě vznikla z biskupské mitry sv. Mikuláše, bohorovný výraz a spokojenost je z anglosaské symbolické postavy ducha Vánoc.

Není divu, že vznikají různé iniciativy, které chtějí santoklausovskou máni zarazit – zvláště v těch zemích, kde existuje původní a mnohem krásnější reklamou (zatím příliš) nezkažený svatý Mikuláš.

Za pomoci různých webových stránek připravila Slávka Michálková

◀◀ Santa Claus v reklamě na Coca-Colu z roku 1938

◀ Santa Claus na obálce Amerických listů z roku 1962 (Americké listy vydával typograf František Švehla v letech 1962-1980 v New Yorku. Jednalo se o krajanský týdeník pro politiku, kulturu a hospodářství. Obsahem bylo především politické zpravodajství a politické komentáře, v 60. a 70. letech pravidelné příspěvky Ferdinanda Peroutky), dále informace o životě krajanů a exulantů v USA a Kanadě. Po roce 1968 bylo rozšířeno zpravodajství z ČSR, publikovány byly pravidelné informace o Chartě 77, příležitostně přebírány texty z domácího samizdatu.)

Kdo se bojí čertů... ať jde na Krampus show!

Na počátku prosince jsem v tramvaji bezděky vyslechla rozhovor dvou maminek menších dětí.

„Tak co, přijde k vám letos Mikuláš s čerty?“ nahodila téma první maminka (tmavovláska). A druhá (zrzka) na to: „Kdepak, ani náhodou. Loni z nich měl náš Dominiček úplný šok. Ten by se asi zbláznil!“

„No, to naše děti by se asi zbláznily, kdyby k nám Mikuláš nepřišel. Ty se už nemohou dočkat!“ zasmála se tmavovláska.

Po chvíli odmlky byla opět první maminka aktivnější: „A co o víkend? Taky budeš uklízet? Já už abych snad začala něco péct, no nevím, jestli bude padat sníh, jak předpovídají, tak radši půjdu s dětmi na boby...“

Zrzka se trochu ušklíbala (snad to ta druhá maminka neviděla): „My pojedeme do Rakouska. Na to Krampus show, víš?“

„I s Dominičkem?“ ptala se poněkud překvapeně tmavovláska. „Vždyť jsi říkala, že má z čertů trauma!“

„Jo, z těch našich čertů jo, ale na krampusáky se děsně těší!“

Tumáš, čerte, kropáč! řekla by moje babička. Tohoto rčení užívala v případě nejvyššího úžasu (a v době čertů je dvojnásob přílehavé!). I já jsem z toho byla poněkud vyvedená z míry, podobně jako ta tmavovláska (úplně normální a rozumná) maminka.

A samozřejmě, že mi to nedalo, a začala jsem pátrat...

Kde se vůbec starobyle znějící označení krampus vzalo? Možná vás překvapí, že krampus neznamená čert či ďábel. Bavorský výraz Krampn by se dal přeložit jako mrtvý anebo také jako seschlý a prohnílý.

Krampus se nedá srovnávat s českým čertem – představuje esenciální zlo. Čerti v tuzemském pojetí jsou oproti tomu lehce groteskní, skoro úplně noumové. Vidíme to v pohádkách. Naši čerti bývají občas hloupí, legrační anebo zmatení. Při takovém vystižení jejich povahy si nelze nevybavit přestálé a naprosto nepoužitelné pekelníky Omnimora a Karborunda z Drdových Hrátek s čertem, kteří místo nakázaného pokoušení vesele mastili mariáš s protřelým veteránem Martinem Kabátem. Nebo zamilovaného čertíka z Princezny ze mlejna...

Postava krampuse pochází z alpských německy mluvících zemí, a ve skutečnosti se přesně neví, kdy se lidé do značně zdramatizovaných čertovských masek začali poprvé převlékat. Některé zdroje sice hovoří o předkřesťanské době, zhruba o 6. až 7. století, to se však nedá jednoznačně potvrdit. Krampuslaufy neboli čertovské běhy se datují až v pozdním šestnáctém století.

Krampusové řinčí řetězem a kravským zvoncem, cení tesáky a temně blekotají... Hřůzu budí jejich zatočené kozlí rohy, huňatý kožich s ocasem, kopyta, vráskami zbrzděná tvář s očima podlitými krví, ohavný černý jazyk a špičaté uši. Původně byli krampusové fenoménem jenom alpského prostoru. Dnes se s nimi na průvodech nebo velkolepých přehlídkách setkáte napříč Evropou i za velkou louží, kde se na tuto hrůzostrašnou podívanou mačkají vystrašené davy.

Církví se takové průvody většinou nelíbily (a nejspíš proto o nich víme). Tradice má podle ní pohanský rozměr a není v souladu s tím, jak by se správný křesťan měl chovat – maskovaní krampusové totiž nezřídka vyrážejí mezi lid s alkoholem v krvi. Zkrátka a dobře, spřádání věřící si na ďábla hrát nemohou – ti se ho mají bát.

V současnosti se většina krampusovských průvodů přerodila z autentické záležitosti do pouhé turistické atrakce, která se svou sáhodlouhou historií moc společného nemá – někteří podnikavci v tom zřejmě vidí komerční potenciál. Je to stejné jako se Santa Clausem nebo třeba dračími loděmi.

Příkladem může být to, jak si krampuse přivlastnila americká popkultura. Například hororová komedie Krampus: Táhní k čertu režiséra Michaela Doughertyho. Titulní padouch má blíž k jakémusi unavenému Santu Clausovi. Během Vánoc – nikoli adventu, jak by to správně mělo být – se krampus do domu filmové rodiny, jejíž dům zapadl ve sněhu, plíží komínem, a namísto dalších nestvůr mu v jeho rádobě bésnění asistují malíci skřítky. I takový je pokřivený obraz středoevropského ďábla...

Zato z krampusů jde hrůza... (Masky se prý dědí z generace na generaci)

Na základě vlastních zkušeností a z různých internetových zdrojů připravila Slávka Michálková

Naši laskaví a trochu legrační pohádkoví čerti: Koktavý Omnimor a Karborund (v podání Stanislava Neumanna a Františka Filipovského) ze všeho nejraději hrají mariáš ne o peníze, ale „vo-vo vo dušičku“ (třetího do mariáše – vysloužilce Martina Kabáta – představuje Josef Bek). Čertík z Princezny ze mlejna, kterého ztvárnila Yvetta Blanarovičová, je „malej, ale síkovnej“.

